

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

**5000 гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76
телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg**

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Валери Велков Иванов,
професор в Институт по отбрана „Проф. Цветан Лазаров“

на дисертационния труд на Симона Георгиева Николова
на тема „ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ,
СЪЗДАВАЩИ ЗАПЛАХА ЗА ФИНАНСОВАТА СИГУРНОСТ НА РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ“

представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
в професионално направление 9.1 „Национална сигурност“,
по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното
производство (национална сигурност)“

Велико Търново

2025 г.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

В съвременната среда за сигурност, наред с традиционните външни рискове и заплахи за националната сигурност, като военни конфликти, незаконна миграция, международни канали за наркотрафик, тероризъм и други, напоследък все по-голямо значение придобиват и такива като социални и религиозни противоречия, икономическа и финансова нестабилност, ограничен достъп до стратегически суровини, продоволствена несигурност и т.н. Нещо повече, борбата за социална стабилност и справедливост става водещ приоритет на повечето правителства, а противодействието на икономическите престъпления, прането на пари, корупцията и измамите с еврофондове се превръщат във фундаментални процеси и действия, които изискват строга координация между институциите и службите, отговорни за планирането, организирането, изпълнението, контрола и отчета на тези явления.

И в този контекст, под внимание следва да се има и многопластовия характер на икономическите престъпления, техният вътрешен зародиш и движещи сили, превръщащи ги в проблем с транснационален характер и обхват, както и общите усилия в това направление на страните-партньори от ЕС и други водещи икономически сили, които имат сериозно отражение върху комплексното решаване на подобен проблем. Всичко това провокира актуалността на темата и поражда необходимостта от търсене на съвременни методи и подходи за борба с тези явления, от разработване на иновативни комплексни модели за противодействие на икономическите престъпления и формулиране на Стратегия за финансова сигурност, като важен елемент от Системата за национална сигурност.

В предложеният ми за рецензиране дисертационен труд, авторът г-жа Симона Николова си е поставила амбициозната цел на основата на систематизиране и анализ на съществуващите теоретични разработки и споделен практически опит, да изследва състоянието на икономическата обстановка в страната, да разкрие причинно-следствените връзки и влиянието на криминогенните фактори, които

оказват отрицателно въздействие върху финансовата сфера, и на тази основа да предложи устойчив модел за защита на финансовата сигурност и успешно противодействие на икономическите престъпления.

За постигането на тази цел се търси решаването на конкретни научно-изследователски задачи, посочени са съответните обект и предмет на научното изследване, използвайки общопризнатите от научното познание теоретични и емпирични методи на изследване.

В подкрепа на формулираната изследователска теза на научното изследване, авторът обосновава обхвата на научноизследователските търсения и верификацията на отговорите на научноизследователските въпроси в подкрепа на нейната защитимост.

Като цяло рецензираният дисертационен труд се отличава с логическа последователност на изследванията и с аналитичен научноизследователски стил на изложение. Предложени са научни решения с практико-приложен характер за ефективен модел за противодействие на икономическите престъпления както в национален, така и в международен план. Конкретиката на аналитико-изследователската работа в дисертационния труд по неоспорим начин доказва приносите на г-жа Симона Николова към обогатяване на теорията, генериране на ново знание и усъвършенстване на практиката за ефективна борба с икономическите престъпления и защита на финансовата сигурност на страната.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд.

Дисертационният труд на г-жа Симона Николова има стандартна структура - увод, три глави и заключение. В края е приложен Списък на използваната литература и е приложена анкетна карта. Изложението включва основен текст в обем от 202 страници, а библиографията е 5 страници с общо 88 източника. В основния текст са включени 27 фигури и 5 таблици. С тези свои характеристики и структура

трудът като цяло се доближава до общоприетите норми за дисертационен труд за ОНС „доктор“.

В увода са представени обективните предпоставки за провеждане на изследването, състоянието и степента на разработеност на научния проблем. Авторът е разкрил актуалността, обоснована е значимостта на темата, определена е работната теза, целта и научноизследователските задачи, формулирани са предмета и обекта на изследването и е представена методологията. Посочено е, че става дума за проблематика която е все още твърде слабо изследвана, и въпреки че има анализи и проучвания на финансовата сигурност, днес силно нараства нейното значение за обществения живот на страната, а осигуряването ѝ е гарант за независимостта на страната, основен знак за стабилност, социалноикономическа устойчивост и успешен живот на общество.

Първа глава е посветена на изследване на базовите теоретични постановки на икономическите престъпления като елемент от националната сигурност, с анализ на основните характеристики на понятието сигурност и връзката му с икономическата сигурност на държавата, разкрива се двупосочната връзка между национална сигурност и икономическа сигурност, извеждат се основните понятия, характеристики и елементи на финансовата сигурност. Анализирани са ролята и мястото на финансовата сигурност в Стратегията за национална сигурност на Република България, и е издигнато твърдението че изграждането на ефективна политика за противодействие на разрастването на ефекта от негативни явления на глобалната сцена е важна част от икономическата сигурност на държавата. Изследвано е и влиянието на сигурността върху нивото на икономическата престъпност в страната, както и основните видове икономически престъпления и отговорни институции в сферата на противодействието на икономическата престъпност, които според автора могат да си взаимодействат по-добре когато осъществяват оперативно-издирвателната дейност, както и при разследване,

разкриване и пресичане на престъпления и противодействие на престъпни групи, осъществяващи различните видове престъпления. Главата завършва с 5 броя изводи, които кореспондират с първата и втората научно-изследователски задачи.

Във втора глава се изследват основните видове икономически престъпления и тяхната същност, прави се анализ на актуалната икономическа ситуация в страната и тенденциите на развитие на икономическата престъпност, както и влиянието ѝ върху финансовата сигурност на страната. Изследването на финансовата сигурност в страната е довело автора до убеждението, че развитието на положителни икономически и политически отношения в международното пространство и постигането на високо ниво на конкурентоспособност на глобалната сцена влияят положително върху развитието на икономиката. На тази основа се посочва, че се забелязват тенденции на развитие на икономическата престъпност и същите оказват негативно влияние върху финансовата сигурност на страната. Издига се тезата, че медийното отразяване на проблемите в тази сфера допълнително усилва чувството за повишаване на престъпността в икономическата сфера, а невъзможността за справяне с този проблем, създава впечатлението, че извършителите остават безнаказани. За целта е проведено изследване на мнението на гражданското общество относно състоянието на финансовата сигурност на държавата и връзката ѝ с противодействието на икономическите престъпления, и на базата на анализ на получените отговори е направен SWOT анализ на резултатите от допитването. Главата завършва с 5 броя изводи, с които се дава отговор на трета изследователски задачи.

В глава трета авторът представя в концептуален вид своите възгледи за противодействие на икономическите престъпления, като предлага някои насоки за повишаване на финансовата сигурност, които очертават общата рамка за постигането на финансова сигурност. Извеждат се редица приоритети в сферата на икономиката, с цел защита на финансовата стабилност и на националните интереси,

както и предложения и препоръки, които следва да послужат като стратегическа цел за постигането на по-високо равнище на финансова сигурност и намаляване на нивото на икономическа престъпност. Предложена е Методика за анализ и контрол на икономическата престъпност, която обхваща шест етапа и включва различни стъпки, действия и инструменти за идентифициране, разкриване и предотвратяване на рисковете от икономически престъпления, както и Модел за изграждане на успешна стратегия за финансова сигурност и противодействие на икономическите престъпления. Изводите от главата са 4 броя и като цяло обобщават получените резултати от изследванията и дават отговор на четвърта научно-изследователска задача.

Общите изводи дават завършен вид на изследването и обобщават постигнатите резултати от докторанта.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала.

В дисертационния труд и в автореферата се открояват добре дефинирани претенции за наличие на научни и научно-приложни приноси. Научните и научно-приложните резултати от научните търсения на автора се основават на задълбоченото познаване и творческото адаптиране на съвременни научни теории, нормативни актове и публикации по изследваната проблематика.

Представените резултати по отношение на анализа на актуалната икономическа ситуация в страната и тенденциите на развитие на икономическата престъпност, както и влиянието ѝ върху финансовата сигурност на страната, на възможностите за анализ и контрол на икономическата престъпност и формулиране на успешна стратегия за финансова сигурност и противодействие на икономическите престъпления, позволяват да се систематизират следните научни и научно-приложни приносни моменти.

Различавам следните **научни приноси**:

- Доразвити са теоретичните положения, свързани с икономическите престъпления като елемент от националната сигурност, връзките между сигурността и нивото на икономическата престъпност, основните видове икономически престъпления и ролята на отговорните институции за противодействието на икономическата престъпност.

- Обогатена е теорията за противодействие на икономическите престъпления в частта ѝ свързана с отношението на гражданското общество към икономическата сигурност на държавата и връзката ѝ с противодействието на икономическите престъпления, и е направен SWOT-анализ на актуалната икономическа ситуация в страната.

- Генерирани са нови знания, които допринасят за съвременно разбиране на актуалните тенденции в развитието на икономическата престъпност и тяхното влияние върху финансовата сигурност на страната.

Като **научно-приложни приноси** определям:

- Разработена и предложена е Методика за анализ и контрол на икономическата престъпност, която включва стъпки, действия и инструменти за идентифициране, разкриване и предотвратяване на рисковете от икономически престъпления.

- Представен е концептуален Модел за изграждане на успешна стратегия за финансова сигурност и противодействие на икономическите престъпления.

- Изведени са някои конкретни решения за постигането на поставените цели в сферата на противодействието на икономическата престъпност под формата на предложения и препоръки.

Дисертационният труд се отличава с оригиналност и логика на изследванията. Приемам че изследванията са достоверни, а резултатите са лично дело на автора. Не съм установил, няма постъпили писмени сигнали и не съм уведомяван за наличие на плагиатство в дисертационния труд и/или публикациите по него.

4. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Безспорен научен принос е успешният опит на автора да обогати теорията, свързана с икономическите престъпления като елемент от националната сигурност, връзките между сигурността и нивото на икономическата престъпност, основните видове икономически престъпления и ролята на отговорните институции за противодействието на икономическата престъпност, като основната част от разглежданите подходи и решения представляват оригинални разработки или са нова интерпретация на вече известни такива, с отчитане влиянието на променящите се условия и фактори на средата на сигурност.

В научно-приложен аспект заслужават внимание формулираните Методика за анализ и контрол на икономическата престъпност и Модел за изграждане на успешна стратегия за финансова сигурност и противодействие на икономическите престъпления, както и някои предложения и препоръки за подобряване на взаимодействието между институциите и издигане на ефективността на борбата и противодействието на икономическата престъпност.

Приемам за достоверни резултатите от научното изследване в дисертационния труд. Считам, че теоретико-методологическата база като цяло е подходяща, използван е сериозен математически апарат и резултатите са правдоподобни.

5. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството.

Резултатите от научните търсения на автора в настоящия труд са популяризирани в редица публикации в страната, което е в потвърждение на последователната и задълбочена научноизследователска дейност на г-жа Симона Николова по един толкова важен и актуален за икономическата и финансовата сигурност на страната и нейният международен имидж проблем. Същите пряко кореспондират с темата на дисертационния труд и дават възможност на научната

общност да се запознае в детайли с изложените от автора идеи и теоретични постановки.

6. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта.

Авторът е ползвал общо 88 броя литературни източници включително и от интернет, на български и английски език. Една значителна част от тях - 18 броя, са книги, издания и научни публикации от последните 5-10 години, а електронните издания и Интернет източниците са посетени в близките 2-3 години. Използвани са и множество нормативни актове – общо 15 броя закони, стратегии, наредби, конвенции и др.

Литературните източници са разделени на кирилица, латиница и web-сайтове, без да се смесват научните трудове с нормативните, доктриналните и други документи. Това представя докторанта в много добра светлина, а също така и умението да цитира уместно, да се позовава на различни литературни източници и умело да привежда аргументи в подкрепа на своята позиция, чрез позоваване на един или друг нормативен документ, или автор.

Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

7. Оценка за автореферата.

Авторефератът представя логиката на научните изследвания и акцентира на най-важните моменти в дисертационния труд. В него са изложени методологията на научния анализ, авторските претенции за научни и научно-приложни приноси и е приложен списък на публикациите на докторанта. Като обем и съдържание отговаря на изискванията на нормативните документи.

8. Критични бележки.

В дисертационния труд има и някои слабости. Така например, още в началото прави впечатление факта, че обем от 202 страници е малко над установените норми за дисертационен труд за ОНС „доктор“.

Обхватът на изследователските задачи и изследването на икономическата престъпност и на финансовата сигурност в страната са ограничени в рамките на времевият обхват от 2010 до 2020 г. и това води до известни затруднения при разкриване на корените и основните фактори, довели до появата на някои специфични за нашата страна икономически престъпления.

Към критичните бележки с характер на препоръки могат да добавят отсъствието на верификация при прилагането на предложения Модел за изграждане на успешна стратегия за финансова сигурност и противодействие на икономическите престъпления и Методика за анализ и контрол на икономическата престъпност. Освен това същите са представени концептуално, без конкретизирани алгоритми, действия и конкретни отговорници и изпълнители. Големият брой изводи от отделните глави създава усещането за разпиляване на научните резултати.

Препоръчвам на докторанта да разшири обхвата на своята публикационна активност в международни индексирани и реферирани издания, за което определено считам че има необходимия потенциал.

Мога да спомена още, че стилът на автора на моменти е повече информационно-пожелателен, и по-малко научно-изследователски. Освен това, при излагането на едни или други твърдения или позиции трудно се отличава нейната теза, с обобщение или лично мнение. Срещат се и някои редакционни, стилови и правописни грешки. Последните слабости обаче приемам като характерни за повечето млади научни работници, носят предимно методологически или чисто технически характер, и не променят усещането в мен за наличие на сериозен авторски труд и значимост на постигнатите изследователски резултати и приноси в дисертационния труд.

9. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

Не познавам докторанта г-жа Николова и нямам лични впечатления за нея. Въпреки това, дори само от един телефонен разговор в който се договорихме да ми изпрати всички материали, и съдейки по стила и качеството на представените ми дисертационен труд и автореферат, в мен се формира мнението, че става дума за млада дама, която притежава много добра обща култура, сериозна образователна и научна подготовка и респектиращи знания за работата на държавните институции в интерес на финансовата стабилност на страната и противодействие на икономическата престъпност. Научните изследвания и анализи са задълбочени, резултатите от тях са интерпретирани правилно, постигнати са значими за теорията и практиката научни и научно-приложни резултати и приноси.

Представена е справка-декларация за съответствие с минималните национални изисквания за придобиване на научна степен „доктор“ с общ точков еквивалент 80 точки, което покрива минимално изискуемите наукометрични показания.

10. Заключение.

В резултат на направения анализ на дисертационния труд на г-жа Симона Николова мога да обобщя, че същият представлява завършено научно изследване, с очертани научни и научно-приложни приноси. За мен няма съмнение, че докторантът е обогатил своите знания, на практика целта е постигната и са решени поставените научни задачи, а резултатите получени в дисертационния труд имат научна и научно-приложна стойност.

Авторефератът отговаря на изискванията, налице са необходимите научни публикации по темата и това ми дава основание да твърдя, че дисертационният труд на г-жа Николова отговаря на изискванията на ЗРАС и ППЗРАС за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (национална сигурност)“, от област на висшето образование - 9 „Сигурност и отбрана“ и професионално направление - 9.1 „Национална сигурност“.

11. Оценка на дисертационния труд.

Получените резултати и постигнатите научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд на г-жа Симона Николова са основание, да дам своята **положителна оценка.**

10.01.2025 г.

гр. София

Рецензент:

Проф. д-р Валери Иванов

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY
5000 Veliko Tarnopol, 76 Bulgaria Blvd.
telephone: +359 062 618 822; fax: +359 062 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

---

R E V I E W

by Prof. Valeri Velkov Ivanov, PhD,
professor at Professor Tsvetan Lazarov Bulgarian Defence Institute

of the dissertation work by Simona Georgieva Nikolova
on the topic ‘COUNTERACTION TO ECONOMIC CRIMES POSING A THREAT TO
THE FINANCIAL SECURITY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA’,
submitted for the acquisition of the educational and scientific degree ‘Doctor’
in professional field 9.1 National Security,
under doctoral programme ‘Organisation and Management Outside the Sphere of Material
Production (National Security)’

Veliko Tarnovo

2025

1. Relevance and significance of the developed scientific problem.

In the modern security environment, along with traditional external risks and threats to national security such as military conflicts, illegal migration, international drug trafficking channels, terrorism, etc., recently, social and religious contradictions, economic and financial instability, limited access to strategic raw materials, food insecurity, etc. have also become increasingly important. Moreover, the fight for social stability and justice is becoming a leading priority for most governments, and countering economic crimes, money laundering, corruption, and fraud with European funds are becoming fundamental processes and actions that require strict coordination between the institutions and services responsible for planning, organising, implementing, controlling, and reporting on these phenomena.

And in this context, the multifaceted nature of economic crimes, their internal origin and driving forces that turn them into a problem of transnational nature and scope, as well as the joint efforts in this direction of the EU partner countries and other leading economic powers, which have a serious impact on the comprehensive solution of such a problem, should be taken into account. All this provokes the relevance of the topic and gives rise to the need to search for modern methods and approaches to combat these phenomena, to develop innovative complex models for countering economic crimes, and to formulate a Financial Security Strategy as an important element of the National Security System.

In the dissertation work proposed for review, the author Ms Simona Nikolova has set herself the ambitious goal, based on the systematisation and analysis of existing theoretical developments and shared practical experience, to study the state of the economic situation in the country, to reveal the cause-and-effect relationships and the influence of criminogenic factors that have a negative impact on the financial sphere, and on this basis, to propose a sustainable model for protecting financial security and successfully counteracting economic crimes.

To achieve this goal, the solution of specific scientific research tasks is sought, the relevant object and subject of the scientific research are indicated, using the generally recognised theoretical and empirical research methods of scientific knowledge.

In support of the formulated research thesis of the research study, the author has justified the scope of the scientific research and the verification of the answers to the research questions in support of its defensibility.

In general, the reviewed dissertation is distinguished by a logical sequence of research and an analytical research style of presentation. Scientific solutions of a practical and applied nature have been proposed for an effective model for countering economic crimes both nationally and internationally. The specifics of the analytical and research work in the dissertation indisputably prove the contributions of Ms Simona Nikolova to enriching the theory, generating new knowledge, and improving the practice for effective counteraction to economic crimes and protection of the financial security of the country.

2. General characteristics and structure of the dissertation work.

The dissertation work of Ms Simona Nikolova has a standard structure – an introduction, three chapters and a conclusion. At the end, a list of used literature and a questionnaire have been attached. The exposition includes a main text in a volume of 202 pages, and the bibliography is 5 pages with a total of 88 sources. The main text includes 27 figures and 5 tables. With these characteristics and structure, the work, as a whole, approaches the generally accepted norms for a dissertation work for the educational and scientific degree ‘Doctor’.

The introduction presents the objective prerequisites for conducting the research, the state and degree of development of the scientific problem. The author has revealed the relevance, justified the significance of the topic, determined the working thesis, the goal and research tasks, formulated the subject and object of the research, and presented the methodology. It has been pointed out that this is an issue that is still very poorly researched, and although there are analyses and studies of financial security, today its

importance for the public life of the country is growing rapidly, and its provision is a guarantee of the country's independence, a basic sign of stability, socio-economic sustainability and successful life of the society.

The first chapter is devoted to the study of the basic theoretical statements of economic crimes as an element of national security, with an analysis of the main characteristics of the concept of security and its relationship with the economic security of the state, the two-way relationship between national security and economic security has been revealed, the main concepts, characteristics and elements of financial security have been formulated. The role and place of financial security in the National Security Strategy of the Republic of Bulgaria have been analysed, and the statement has been made that the development of an effective policy to counteract the growth of the effect of negative phenomena on the global stage is an important part of the economic security of the state. The influence of security on the level of economic crime in the country has also been studied, as well as the main types of economic crimes and responsible institutions in the field of counteraction to economic crime, which, according to the author, can interact better when carrying out operational-search activities, as well as when investigating, detecting and intercepting crimes and countering criminal groups committing various types of crimes. The chapter ends with 5 conclusions that correspond to the first and second research tasks.

The second chapter examines the main types of economic crimes and their essence, analyses the current economic situation in the country and the trends in the development of economic crime, as well as its impact on the country's financial security. The study of financial security in the country has led the author to the conviction that the development of positive economic and political relations in the international space and the achievement of a high level of competitiveness on the global stage have a positive impact on the development of the economy. On this basis, it is indicated that trends in the development of economic crime are noticeable and they have a negative impact on the country's

financial security. The thesis is raised that media coverage of problems in this area further enhances the feeling of increasing crime in the economic sphere, and the inability to deal with this problem creates the impression that the perpetrators remain unpunished. For this purpose, a survey of the opinion of civil society on the state of the country's financial security and its relationship with countering economic crimes has been conducted, and based on an analysis of the responses received, a SWOT analysis of the survey results has been made. The chapter ends with 5 conclusions, which provide an answer to the third research task.

In chapter three, the author has presented in conceptual form her views on countering economic crimes and proposed some guidelines for increasing financial security, which outline the general framework for achieving financial security. A number of priorities in the field of economics have been outlined, with the aim of protecting financial stability and national interests, as well as proposals and recommendations that should serve as a strategic goal for achieving a higher level of financial security and reducing the level of economic crime. A Methodology for Analysis and Control of Economic Crime has been proposed, which covers six stages and includes various steps, actions and tools for identifying, detecting and preventing the risks of economic crimes, as well as a Model for Building a Successful Strategy for Financial Security and Countering Economic Crimes. The conclusions from the chapter are 4 and generally summarize the results obtained from the research and provide an answer to the fourth research task.

The general conclusions complete the research and summarise the results achieved by the doctoral student.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work. Reliability of the material.

The dissertation work and the abstract highlight well-defined claims for the presence of scientific and scientific-applied contributions. The scientific and scientific-applied results of the author's scientific research are based on the in-depth knowledge and creative

adaptation of modern scientific theories, regulatory acts and publications on the researched issues.

The reported results in terms of the analysis of the current economic situation in the country and the trends in the development of economic crime, as well as its impact on the financial security of the country, the possibilities for analysis and control of economic crime, and the formulation of a successful strategy for financial security and counteraction to economic crimes, allow for the following scientific and scientific-applied contributions to be systematised.

I distinguish the following **scientific contributions**:

- The theoretical positions related to economic crimes as an element of national security, the links between security and the level of economic crime, the main types of economic crimes and the role of the responsible institutions in countering economic crime have been further developed.

- The theory of countering economic crimes has been enriched in its part related to the attitude of civil society towards the economic security of the state and its connection with countering economic crimes, and a SWOT analysis of the current economic situation in the country has been made.

- New knowledge has been generated that contributes to a modern understanding of the current trends in the development of economic crime and their impact on the financial security of the country.

As **scientific-applied contributions** I define the following:

- A Methodology for Analysis and Control of Economic Crime has been developed and proposed, and it includes steps, actions and tools for identifying, detecting and preventing the risks of economic crimes.

- A conceptual Model for Building a Successful Strategy for Financial Security and Countering Economic Crimes has been presented.

- Some specific solutions have been derived for achieving the set goals in the field of countering economic crime in the form of proposals and recommendations.

The dissertation is distinguished by the originality and logic of the research. I assume that the research is reliable, and the results are the personal work of the author. I have not established, have not received any written signals and have not been notified of the presence of plagiarism in the dissertation and/or publications on it.

4. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

An indisputable scientific contribution is the author's successful attempt to enrich the theory related to economic crimes as an element of national security, the links between security and the level of economic crime, the main types of economic crimes and the role of the responsible institutions in countering economic crime, with the main part of the approaches and solutions considered representing original developments or a new interpretation of already known ones, taking into account the influence of changing conditions and factors of the security environment.

In a scientifically applied aspect, the formulated Methodology for Analysis and Control of Economic Crime and Model for Building a Successful Strategy for Financial Security and Countering Economic Crime, as well as some proposals and recommendations for improving the interaction between institutions and increasing the effectiveness of the fight and countering economic crime, deserve attention.

I accept the results of the scientific research in the dissertation work as credible. I believe that the theoretical and methodological basis is generally appropriate, a serious mathematical apparatus was used, and the results are plausible.

5. Evaluation of the publications on the dissertation and authorship.

The results of the author's scientific research in this work have been popularised in a number of publications in the country, which is a confirmation of the consistent and in-depth scientific research activity of Ms Simona Nikolova on such an important and topical

issue for the economic and financial security of the country and its international image. These directly correspond to the topic of the dissertation work and provide the opportunity for the scientific community to become acquainted in detail with the ideas and theoretical statements presented by the author.

6. Literary awareness and competence of the doctoral candidate.

The author has used a total of 88 literary sources, including from the Internet, in Bulgarian and English. A significant part of them – 18, are books, editions and scientific publications from the last 5-10 years, and electronic editions and Internet sources were used in the last 2-3 years. Numerous normative acts have also been used – a total of 15 laws, strategies, regulations, conventions, etc.

The literary sources are divided into Cyrillic, Latin, and web-sites, without mixing scientific works with normative, doctrinal and other documents. This presents the doctoral candidate in a very good light, as well as her ability to cite appropriately, to refer to various literary sources and to skilfully present arguments in support of her position by referring to one or another normative document or author.

I am not aware of any results of the research in the dissertation being cited by other authors.

7. Assessment of the abstract.

The abstract presents the logic of scientific research and emphasizes the most important moments in the dissertation work. It sets out the methodology of the scientific analysis, the author's claims for scientific and scientific-applied contributions, and a list of the doctoral student's publications is attached. In terms of volume and content, it meets the requirements of the regulatory documents.

8. Critical notes.

There are also some weaknesses in the dissertation. For example, right from the beginning, it is impressive that the volume of 202 pages is slightly above the established norms for a dissertation for the educational and scientific degree 'Doctor'.

The scope of the research tasks and the study of economic crime and financial security in the country are limited within the time frame from 2010 to 2020, and this leads to some difficulties in revealing the roots and main factors that led to the emergence of some economic crimes specific to our country.

The critical notes in the nature of recommendations can be added to the lack of verification in the implementation of the proposed Model for Building a Successful Strategy for Financial Security and Countering Economic Crimes and Methodology for Analysis and Control of Economic Crime. In addition, they are presented conceptually, without specified algorithms, actions, and specific responsible people and executors. The large number of conclusions from the individual chapters creates the feeling of scattering of scientific results.

I recommend that the doctoral student expand the scope of her publication activity in international indexed and referenced journals, and I definitely believe she has the necessary potential for that.

I can also mention that the author's style is at times more informational and wishful, and less scientific and research-oriented. In addition, when presenting certain statements or positions, it is difficult to distinguish her thesis, with a summary or personal opinion. There are also some editorial, stylistic and spelling errors. However, I accept the latter weaknesses as typical of most young researchers, they are mainly methodological or purely technical in nature and do not change my feeling of the presence of serious authorial work and the significance of the achieved research results and contributions in the dissertation work.

9. Personal impressions and other issues on which the reviewer believes that he should take a position.

I do not know the doctoral student Ms Nikolova, and I have no personal impressions of her. However, even from just one telephone conversation in which we agreed that she send me all the materials, and judging by the style and quality of the dissertation and abstract presented to me, I have formed the opinion that this is a young lady who has a very good background knowledge, serious educational and scientific training, and respectable knowledge of the work of state institutions in the interest of the financial stability of the country and counteraction to economic crime. The scientific research and analyses are in-depth, their results have been interpreted correctly, significant scientific and scientific-applied results and contributions for theory and practice have been achieved.

A certificate-declaration of compliance with the minimum national requirements for acquiring the educational and scientific degree 'Doctor' with a total point equivalent of 80 points has been submitted, which covers the minimum required scientometric readings.

10. Conclusion.

As a result of the analysis of the dissertation work of Ms Simona Nikolova, I can summarise that it represents a completed scientific study, with outlined scientific and scientific-applied contributions. For me, there is no doubt that the doctoral student has enriched her knowledge, in practice the goal has been achieved and the scientific tasks set have been solved, and the results obtained in the dissertation work have scientific and scientific-applied value.

The abstract meets the requirements, there are the necessary scientific publications on the topic, and this gives me the reason to claim that Ms Nikolova's dissertation work meets the requirements of the Law for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation for acquiring the educational and scientific degree 'Doctor', in the scientific specialty 'Organisation and

Management Outside the Sphere of Material Production (National Security)', from area of higher education 9. Security and Defence and professional field 9.1 National Security.

11. Evaluation of the dissertation work.

The obtained results and the achieved scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work of Ms Simona Nikolova are grounds for me to give my **positive evaluation**.

10 January 2025

Sofia

Reviewer:

Prof. Valeri Ivanov, PhD